

Lodde

Foto: Jan de Lange

Status og råd

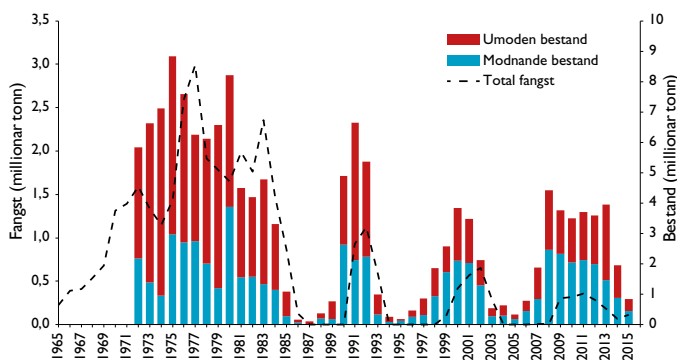
Etter 2008 var loddebestanden i mange år relativt stabil, men dei siste to åra har han gått så sterkt tilbake at det må kallast ein kollaps, og det er no ikkje opening for kommersielt fiske.

Sidan systematiske målingar av loddebestanden tok til i 1972 har det vore tre bestandssamanbrot før den inneverande. Dei tidlegare samanbrot har vore knytte til sterke årsklassar av norsk vårgytande sild i Barentshavet som beitar på loddelarvar. Slike sterke årsklassar av nvg-sild har ikkje vore målt i området sidan 2004, og det kom derfor som ei overrasking at loddebestanden igjen kollapsa. I retrospekt kan me likevel sjå at bestanden har vore under press frå fleire kantar. Ein stor torskebestand har over lang tid beita kraftig på lodda. Loddebestanden såg lenge ut til å tola dette, men kompenserte då høg dødelegheit med god rekruttering. I 2013 var det derimot under middels rekruttering, og i 2014 direkte svak rekruttering. I tillegg har loddeveksten for både 2-, 3- og 4-åringane vist kontinuerleg nedgang gjennom fleire år, som kan skuldast ein nedgang i mengda av stor plankton i Barentshavet. Det som gjev håp om ein auke i bestanden på litt sikt, er at 2015-årsklassen målt som 0-åringar låg godt over gjennomsnittet.

Den totale loddebestanden vart i år berekna til 0,84 millionar tonn og den modnande bestanden til 0,45 millionar tonn, noko som resulterte i eit råd frå ICES om null fiskeri. Den blanda norsk-russiske fiskerikommisjon har vedteke ein haustingsregel som seier at det skal vera mindre enn 5 % sannsyn for at gytebestanden skal koma under 200 000 tonn ved gytetidspunktet. ICES gjev sine råd om loddeforvaltninga ut frå denne regelen. Det var i kommisjonen semje om null loddefiske vinteren 2016.

Fiskeri

Det er fjerde gongen i løpet av dei siste 30 åra at loddefisket har vorte stoppa pga. store endringar i bestandsstorleiken. Loddekvotane vert delte mellom Noreg og Russland i høvet 60/40. I den tida fisket var på topp vart det fiska i to sesongar, vinter og haust. Vinterfisket er på lodde som er på veg inn for å gyta, medan fisket om hausten føregjekk i beiteområda nord i Barentshavet. I seinare år har det berre vore fiska om vinteren. Fisket på norsk side er hovudsakleg eit ringnotfiske, men når lodda kjem nær land før gyting vert det også fiska ein del med flytetral. Russiske båtar fiskar hovudsakleg med trål. Noko av kvoten kan bli sett av til tredjeland i bytte for annan fisk, så det har tradisjonelt vore innslag av båtar frå Færøyane og andre land i loddefisket.

Bestand og fangst av lodde i Barentshavet.
Stock size and catches of capelin in the Barents Sea.

Kontaktperson: Georg Skaret | georg.skaret@imr.no

BARENTSHAVET

Lodde – *Mallotus villosus* – Capelin

Andre namn: Hannfisk vert kalla fakslodde og hofisk sillodde

Familie: Osmeridae (loddefamilien)

Maks storleik: Sjeldan over 20 cm og 50 gram

Levetid: Sjeldan meir enn 5 år

Leveområde: Barentshavet

Hovudgyteområde: Kystnært ved Troms,

Finnmark og Kolahalvøya

Gytetidspunkt: Mars–april

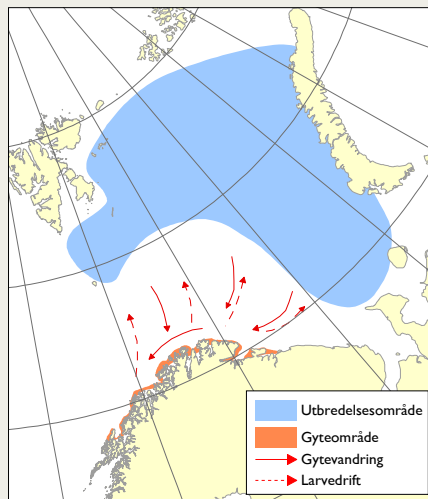
Føde: Plankton

Særtrekk: Namnet har lodda fått fordi hannen får ei stripe av hårete skjel langs sida i gytetida

Nøkkeltal:

KVOTE 2015: Totalkvoten var på 120 000 tonn

FANGST 2015: Totalfangsten var på 115 044 tonn

Fakta om bestanden:

Lodda er ein liten laksefisk som lever heile sitt korte liv i Barentshavet. Det finst også andre loddebestandar på den nordlege halvkula. Dei viktigaste held til ved Island, ved Newfoundland og i Beringhavet. Bestanden i Barentshavet er jamt over den største. Lodda lever som stimfisk i dei frie vassmassane og lever først og fremst av raudåte. Frå dei er ca. 10–12 cm et dei også mykje krill. Lodda er ein sentral organisme i økosystemet, og mange predatorar har lodda som viktig føde. Først og fremst et torsken mykje lodde, men også grønlandssel, ulike kvalartar, sjøfugl og annan fisk har lodde på menyen.

Dei fleste individa dør etter å ha gytt første gongen, vanlegvis når dei er fire år gamle.

Lodda beitar over store delar av Barentshavet, først og fremst langs polarfronten og lenger nord og aust. Utpå seinhausten vandrar fisken sørover, og om vinteren held bestanden seg sør for polarfronten og iskanten. Den modnande delen av bestanden, som består av fisk som er 3–5 år gammal og lengre enn ca. 14 cm, vandrar mot kysten, og når gjerne land i byrjinga av mars. Gytinga føregår ved botnen, for det meste på djup frå 20–60 m, der det finst sand, grus og singel. Egga klistrar seg til botn og ligg der til dei klekkar etter ein månads tid. Larvane kjem opp i dei øvre vasslaga og driv med straumen ut frå kysten og austetter, og om sommaren er dei spreidde over store delar av det sentrale og austlege Barentshavet. Utbreiinga og vandringane er påverka både av storleiken på bestanden og av klimaet i Barentshavet.